

Forslaget i 1871, gif man ganske trofast til det paa den Maade, at man sagde: Vi lægge Folketallet i 1870 til Grund, dele det med 16,000, omlægge alle Kredse, saa faae vi 112 Kredse. Men saa sagde Folkethingets Flertal: Det gaar slet ikke an, nei, det vilde vi aldeles ikke vide Noget af, og saa stillede det sig paa det Standpunkt, at Grundlovens § 32 aldeles ikke krævede nogen Forsøgelse af Kredse. Saa kom Regjeringen igjen nogle Aar efter, og sagde: Ja, ja da, vi vilde indstrænke os til det mindst Mulige, vi vilde indstrænke os til at foretage en Forsøgelse i de Overøvrighedskredse, hvor der bliver et Overskud af en hel Kredses grundlovmæssige Tal 16,000, og saa vilde vi forøvrigt indstrænke os til at foretage en Omlægning af de Kredse, hvor der er et Overskud af mere end 25 pCt. ud over det, som Kredsen skulde have. Da dette kom, sagde ærede Medlemmer i Folkethinget, saafom det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds: Nei, det er rent galt, saa var dog det, Regjeringen kom med forrige Gang, langt bedre (Lh. Nielsen: Nei, det sagde jeg ikke). So, jeg huster det tydelig, og det vil ogsaa findes i Rigsdagstidenden (Modsigelse af Lh. Nielsen). Ja, saa sagde det ærede Medlem maaste, at dette var endnu meget værre end det foregaaende, men Resultatet bliver omtrent det samme. Na, nu kommer Regjeringen tredie Gang frem, og saa er den endnu bestebnere, idet den siger: Vi vilde blot indstrænke os til de Kredse, der ere mere end dobbelt saa store, som de efter Grundloven skulle være, thi det maa jo Alle erkjende, at det er for meget, og i de Kredse hvor der saaledes ganske vist foretages en Forandring. Det er uregtelig en stadig Tilbagevigen fra Regjeringens Side, en bestandig mere og mere tynd Udsjælse af Grundloven, en mere moderat Maade at tage Sagen paa. Jeg ser nu, hvad jeg forresten nok havde tænkt mig, at denne stærke Moderation dog vinder nogen Anerkjendelse her, idet der vistnok hos de Fleste er et Ønske om at gjøre det Hele saa moderat som mulig; man gaar kun til, hvad man ikke godt kan undlade at gjøre. Jeg vil heller ikke i den Henseende stille mig paa et andet Standpunkt. Det er nu ganske vist, at naar vi skulde have en fuldstændig, virkelig rationel Gjennemførelse af Grundlovens Fordring, var der kun to Veie at gaa. Den ene var den, at stride til en Inddeling af Landet i saa mange Kredse, som blev antydet af det forrige Udvalg i 1873—74, nemlig 125. Det vil være den ene Maade. Den anden Maade at bringe Forholdet i Overensstemmelse med Grundloven paa vilde være den at forandre Grundloven — andre Maader gives der nemlig ikke —, idet man slog et Tal fast, hvilket vel sagtens maatte være det Tal, som vi hidtil have havt. Det Første er Noget, som ganske vist vilde være meget rationelt, og som har meget for sig i og for sig set fra et Retfærdighedens Syns-

punkt; men jeg er dog enig med dem, der mene, at det ikke er meget heldigt at foretage en saa overordentlig gennemgribende Forandring, som altsaa vilde medføre en fuldstændig Omlægning af samtlige Valgkredse i hele Landet og bryde de Koncentrationer, der nu have dannet sig, og, som det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds ganske rigtig bemærkede, have deres historiske Betydning. Det kan jo ikke negtes, at det er Noget, som man ganske vist vil gjøre, naar Kniven bliver sat En paa Struben som i Udvalget i 1873—74, da man sagde: Skal der være Gilde, saa lad der være Gilde, og ville I have Grundloven ubrøjt, saa skulle I ogsaa gaa med lige til 125. Dertil sagde vi: Nu vel, lad os saa gjøre det, men vil man ikke lægge et saadant Tryk paa os, saa er det ganske vist Noget, som jeg meget nødig vil gaa med til. Den anden Maade at gaa frem paa, som det ærede Medlem antydede, nemlig at forandre Grundloven, er derimod Noget, der langt mere vil tiltale mig. Jeg tror virkelig, at mod at gaa til et saadant Tal, som vil fyldestgjøre den nuværende Grundlovs Fordringer, taler ikke alene det, at man, som sagt, maatte bryde de historiske Forhold i denne Sag, men ogsaa det, at vi ikke vilde kunne negte, at det i og for sig er meget tvivlsomt, om vi egentlig have Kræfter til at gjøre Fyldest i et saadant stadigt stigende Tal. Der er nemlig ikke en saadan Rigdom paa Kræfter her i Landet, det kan ikke altid være saa let at faae alle de 102 Kredse besatte paa den mest ubemærkede Maade, om man end tilnærmelsesvis har naaet det, men Vanfærligheden vil ganske vist stige overordentlig, naar Tallet bliver forøget med en Fjerdedel. At gaa den Veie nu, at sige ligefrem, at Antallet af Folkethingsmedlemmer skal være saa og saa stort, kunde derfor i og for sig tiltale mig; men det er en noget farlig Veie at komme ind paa. For det Første maa det jo vel erindres, at dette fornuftigvis, hvad forrejen ogsaa det ærede Medlem indrømmede, maatte ledsages af en Lov, som indeholdt en fuldstændig Omorning af samtlige Valgkredse, thi uden en saadan vilde den tilstedeværende Uretfærdighed jo blive den samme. Naar man i Grundloven sagde, at Medlemmernes Antal skulde være 102, og ikke tilføjede Noget videre, vilde man ganske vist være i Overensstemmelse med Grundloven ved at lade den nuværende Kredsinddeling bestaa; men det kan fornuftigvis ikke være Meningen, og det maatte altsaa ledsages af en fuldstændig Omlægning af Landets samtlige Valgkredse. Dette har imidlertid ogsaa sine store Ulemper at gjøre dette pludselig paa eengang. Dertil kommer en anden Omstændighed, nemlig den, at det at foretage en saadan Grundlovsforandring kræver en bevidst Moderation, en Eikerhed paa sig selv for, at man vil holde sig til dette One, at man ikke vil lade en Mængde smaa Ønsker, man tidligere har